

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Neodvisnim belokranjskim volilcem.

Bitka je končana. Le brezprimernemu nasilstvu in terorizmu ter skrajni korupciji je pripisovati, da se to pot še ni mogla uveljaviti prava ljudska volja.

Toda že te volitve so pokazale, da je Bila Krajina že spregledala in da se hoče osvoboditi težkih spon, v katere so jo uklenili klerikaleci.

Belokranjec, ponosen in samozavesten, stopa na dan, da odločuje o svoji usodi sam brez vsiljivega klerikalnega varuštva.

1113 svobodnih in samostojno mislečih mož mi je pri zadnjih volitvah izreklo svoje zaupanje ter mi oddalo svoj glas. Dasi je formalno iz volitev izšel kot zmagovalec nasprotnik, vendar se zavedam, da je moralna zmaga na strani neodvisnih kmetov volilcev, ki so po svoji svobodni volji izbrali mene za kandidata.

Dasi še to pot ni prišla do veljave prava ljudska volja, vendar sem ponosen na te volitve, ker se zavedam, da je bil pri teh volitvah na moji strani cvet belokranjskega ljudstva, vse, kar misli pošteno, in vsakdo, komur je v resnici pri srečju blagor belokranjske naše dežele.

Vsi ti volilci možje, značaji in poštenjaki, so zvesto in neomahljivo vstrajali na moji strani, dasi so jim nasprotniki obljubljali zlate gradove, dasi so jih skušali ustrahovati s pretnjami in grožnjami.

Možje Belokranjci, mili rojaki, iz dna srca Vam izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo za to Vašo neomajno zvestobo in za izkazano mi zaupanje! Vaše zaupanje me bodri k vstrajnemu nadaljnjemu delu. Zvest svojim načelom bom vstrajal tudi v bodoče na braniku za pravice belokranjskega kmeta, za njegov gospodarski napredek in za njegovo gospodarsko osamosvojitve. Gospodarska in politična organizacija bo odslej cilj in smoter mojega delovanja! Organizirani belokranjski kmet bo ona skala, ob kateri se bo razbilo klerikalno valovje, ki je sedaj zalilo lepo našo Belo Krajino!

Somišljeniki, rojaki, ni več daleč čas, ko bo nam treba zopet stopiti na bojišče pri splošnih deželnozborskih volitvah.

Ako bomo strnili svoje vrste in se organizirali, že lahko danes rečemo, da bo naše delo kronano z uspehom.

Zato na vstrajno in neumorno delo in leta 1914. bo zmaga na naši strani!

Zaupajoč v Vašo neomahljivost in v belokranjski Vaš ponos ostajam Vam v zvestobi vdani

JULIJ MAZELLE.

Na Krupi, dne 15. marca 1912.

Mati Božja čenstohovska.

IV.

Poglavje o versko - nravni vzgoji.

»Menih svete rimske cerkve, prešestnik, tat in morilec, pater Damas Mačoh, se je odlikoval po nenavadni pobožnosti. Klerikalni listi imajo zares težko delo, ko ga skušajo opisati za brezverca ali celo svobodomisleca. S tem namreč obrekujejo tega svojega bližnjega, in to je vendar pregreha proti 8. božji zapovedi. Da je bila pobožnost patra Damasa Mačoha v resnici nenavadna, dokazujejo sledeča dejstva:

Ko je nesrečne noči meseca malega srpana 1910. p. Damas svojega bratranca in moža svoje ljubice udaril trikrat s sekiro po glavi in je Vaelav Mačoh ves zalit s krvjo omahnil po tleh, je opazil p. Damas, da bratranec še diha. P. Damas Mačoh je takoj pokleknil k umirajočemu, ga blagoslovil s svetim križem in mu podelil na podlagi svoje duhovske oblasti odpuščanje grehov. Šele nato, ko je izkazal na ta prav duhovni način svojo ljubezen do bratrančeve duše in pokazal vero v njeno neumrjočnost, je pograbil umirajočega z obema rokama za grlo in ga zadavil. Nato se ga je polotil kes, v obupu je pograbil revolver in se hotel ustreliti. Tedaj se je pa v njem zopet oglašila duhovniška vest: samomor, to je smrtni greh, in poleg ni bilo duhovna, ki mu ga bil mogel odpustiti — vrgel je torej revolver proč, pokleknil k

svoji mrtvi žrtvi in tako do zjutraj molil. Pa to še ni bilo dosti. P. Damas Mačoh se je drugi dan spovedal svojega zločina prijatelju in sotatu p. Izidorju Starčevskemu, ki mu je dal na podlagi svoje duhovske oblasti odvezo in poleg tega še dober svet, naj mrliča nekje skrivaj zakoplje. Z ozirom na to ni dvoma, da zavijajo klerikalni časopisi zelo brezvestno resnico in grešno delajo p. Mačohu krivico, ko ga imenujejo za brezverca. Seve, da bi bil tudi kak menih lahko brezverec, tudi kak brezverec bi mogel biti morilec, ampak takšen brezverec bi ne delal duhovniških obredov nad človekom, katerega mori. Tudi bi ne molil in ne šel k spovedi.

... V ječi v Piotrkovem, kjer je bil p. Mačoh z ostalimi sokrivci vred v preiskovalnem zaporu, so prestregli pismo, katero je pisal pater Mačoh patru Starčevskemu — tistemu spovedniku, ki je olajšal vest p. Mačoha, obtoženo z umorom. Pater Izidor Starčevski je bil Mačohov prijatelj v dobrih časih, pa je ostal to tudi v slabih. Dokler sta bila v samostanu, sta skupaj pijančevala, skupaj ljubila, skupaj kradla; skupaj sta bila tudi zaprta in sojena. P. Mačoh je po aretiranju preiskovalnemu sodniku vse priznal in tudi ni zatajil, da sta mu pri oropanju samostanske blagajne in čudodelne podobe pomagala p. Starčevski in p. Pertkijevič. V prestreženem pismu prosi p. Starčevski Mačoha, naj bi te izpovedi preklical. »Moraš izpovedati tako, kot sem ti že zadnjič pisal... Še enkrat te prosim v imenu vseh svetnikov, preklič svoj izpovedi, rešen boš ti in meni bo pa tudi pomagano. Priporočam te obrambi Srca Jezusovega, da bi ti bil bog milostljiv in ti dal dosti moči za junaški čin, za katerega te prosim. Pertkijeviču sem tudi pisal in mu naznačil načrt zagovora. Iz pisma p. Starčevskega je videti, da je di on pobožen mož.

Pri razpravi dne 1. marca je bil zaslišan, ot priča tudi nekaznovani pavlanski menih iz čenstohovskega samostana. Vsled njegovih izpovedi je izrazil državni pravdnik svoje začudenje zaradi te-le stvari: Pred preiskovalnim sodnikom je govo-

rila ta priča drugače; sedaj je svoje izpovedi omilil in mnogih stvari se pa že »ni več spominjal«. — Priča p. Predzieceki odvrne: »Tu na zatožni klopi sede trije nesrečni bratje in mi vest ne pripuša, da bi metal nanje kamenje in jih še bolj tlačil notri.« — Sodni predsednik Volkov: »Ampak tu ste za pričo, Vaša dolžnost je, govoriti resnico, in prisegli ste, da izpovedate vse po resnici, kar veste.« — P. Predzieceki: »Moja katoliška vera mi brani, da bi izpovedoval proti svojim bratom v veri tako težke stvari...« torej tudi pobožen človek in menih.

* * *

Iz dejstev, ki so bila sodnijsko ugotovljena, ne delamo nikakih zaključkov; bilo bi odveč. Dejstva govore sama zase. Ves čenstohovski samostan, ta Lurd Poljakov in katoliških Slovanov, je bil počenši od priporja doli prava jama razbojnikov. Ampak vsi ti menihi — tatje, pijanci, posiljevalci žen in vlačugarji, eden celo morilec — so bili vsi trdno verujoči in pobožni katoliki. Morilec daje svoji umirajoči žrtvi odpuščanje grehov, izvrši nad njo svoj duhovniški obred, jo šele nato zadavi in potem celo noč moli. Tat roti v imenu vseh svetnikov svojega tovariša, naj po krivem izpove, ga priporoča zaščiti Sreca Jezusovega in kliče nanj milost božjo, da bi imel dosti moči za ta »junaški« čin — kot vidimo torej prekrasna harmonija pobožnosti z zločinstvom.

A k tem razbojnikom se je hodilo ljudstvo iz daljnih krajev spovedovat, jim poljubljat od zločinov omadeževane roke, reveži so jim prinašali težko pristradane krajcarje za svete maše ter izkazovali svojo pobožnost s tem, da so dajali darove »čudodelni« podobji, katere so potem menihi pokradli. Nimamo vzroka, da bi ne verjeli poročilom, ki pravijo, da je bil p. Mačoh kot mladenič dober in sposoben človek in da je tudi v samostanu s početka še pošteno živel. Kako se je mogel torej tako pokvariti? Ampak vprašajmo raje, kako je bilo mogoče, da je bila vsa ta meniška družba v Čenstohovu tako pokvarjena? Kdor pozna življenje le nekoliko, ve, kaj pomenja moralno za človekov značaj lenoba, prisiljena, obvezna lenoba. Ne bo se torej čudil razuzdanostim, ki so se tu vršile, čeprav bi se mu še tako studile. Kdor pozna človeški značaj, se ne bo čudil, da so si pomagali menihi na nenaraven in zločinski način, ker jim brani protinaraven zakon legalne spolne zveze; ne bo se čudil, da so vabili romarice v svoje celice in jih tam posiljevali, da so iskali vlačuge in z njimi uganjali razuzdanosti in da so kradli, ker so za vse to rabili denar. Najbolj čudno pri vsem tem je ta okoliščina, da kljub vsem nenravnostim in zločinom ostajajo pobožni verniki rimske cerkve...«

* * *

V.

Kaj nas uči Čenstohova?

V prejšnjem odstavku smo navedli nekoliko podrobnejše par dejstev o obnašanju patrov- tatov pred sodnijo. To pa za to, da se dokaže, da klerikalni listi delajo tem ptičem veliko krivico, ko pravijo, da so bili od ruske vlade najeti, brezverci itd. Pri razpravi se je pokazalo, da so bili ti patri jako pobožni ljudje. Iz tega se lahko učimo, da pobožnost še ni zadosti za krščansko življenje. Pravi kristjan je tisti, ki živi po krščanskih naukih. Če je kdo samo na zunaj pobožen, to še ne zadostuje.

Končujemo z besedami škofovega lista »Slovenca«, ki je pisal:

Ti obsodbe vredni škandali, ki jih je vprizarjalo par propalih menihov v samostanu v Čenstohovu, samo dokazujejo, da krščanskega značaja ne ustvari obleka, ampak šele krščansko življenje. Ko bi se pater Mačoh držal pravil svojega reda in pa krščanske askeze in nauka cerkve, bi nikdar tako daleč ne zabredel.

K temu pristavljamo še: krščanskega značaja ne ustvari tudi še volitev »katoliških mož«, katoliška mlekarja, katoliška politika, katoliška živinoreja, katoliški teater itd., temveč edino le krščansko življenje. Zato bomo imeli duhovne zopet po stari navadi zopet v časih šele tedaj, ko bomo — videli pri njih takšno krščansko življenje

»Neruda«.

Razgled po svetu

Občina proti jezuitom.

Občinski zastop v Cukmantlu na Češkem je sklenil, da ustavi 80 K letnega občinskega prispevka za cerkvene namene za tako dolgo, dokler ne bodo odstranjeni iz mestnih šol jezuitje kot učitelji veronauka.

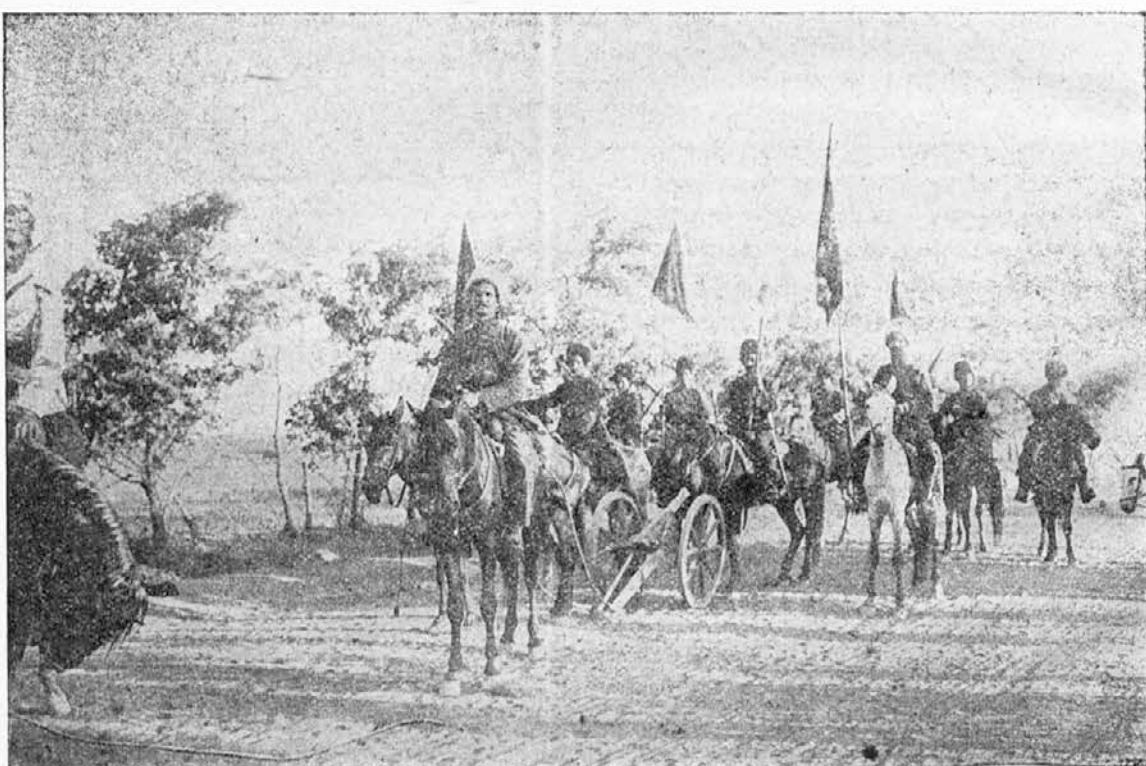
Versko - nravna vzgoja.

Anarhist Dalba, ki je napadel laškega kralja in ga hotel ustreliti, je bil zelo katoliškega mišljenja, vedno zelo pobožen in versko navdahnjen človek. Njegova mati trdi, da je bral vedno le klerikalne časopise. Škof bo pa seveda še vedno izdajal pastirske liste o pohujšljivosti — protiklerikalnega tiska.

Slovenija

S Katoliški škof odpravil praznike. Škof Jeglič je odpravil več praznikov. Na Štajerskem ostanejo vsi prazniki, na Kranjskem pa je odpravljenih sedem praznikov in med njimi najlepši, tisti, ki so jih ljudje najbolj ljubili. Ljubljanski škof je odpravil naslednje praznike: Svečnico, sv. Jožefa (deželnega patrona kranjskega!), Marijino oznanjenje, velikonočni in binkoštni ponedeljek, Marijino rojstvo in praznik sv. Štefana. Ljubljanskemu škofu

Pohod ruskih kozakov v Perzijo.

Velika perzijska država nikakor ne more priti v red. Že več let so tam poboji in meščan-vojne. Na severu meji na azijsko Rusijo, na vzhodu na Afganistan, na zahodu na Turčijo, na jugu jo obliva morje. Ker ima Turčija v Afriki radi vojne z Lahi vezane roke, sta se Anglija in Ru-

sija domenili, da si med tem določita, kam ima segati katere vpliv, to se pravi, da pripravljata polagoma razdelitev te države. Naša slika nam kaže oddelek ruskih kozakov, ki so bili poslani v Perzijo delat red. — Rusija bi rabila Perzijo, da bi prišla do odprtega morja.

Ljudje torej še ne garajo dovolj, moral jim je vzeti še sedem dni počitka in razvedrila. Svet se seveda čudi, s kako lahkim srcem je škof odpravil kar sedem praznikov. **Cela stoletja je bil smrtni greh, če teh praznikov nisi praznoval,** zdaj pa je škof pokazal, da na tem vse skupaj ni nič bilo. Ta odprava praznikov bo imela tudi gospodarske posledice in bo povzročila velike sitnosti in prepire med delodajalci in delojemalci. Na Štajerskem pa bodo vsega tega obvarovani. Na Kranjskem boš moral te odpravljene praznike delati — če pa stopiš čez štajersko mejo in boš tam delal, boš imel smrtni greh. Grešno torej ni več kako dejanje samo, ampak je od kraja, kjer kaj storiš, odvisno, kaj je greh in kaj ne. V Hrastniku in v Trbovljah bo smrtni greh, delati na pr. na binkoštni ali velikonočni ponedeljek, pet minut od tam, v Zagorju pa ni več greh. Reš, lepo jo je pogodil ljubljanski škof.

s Volilne sleparije klerikalnega župana. Okrajno glavarstvo je odstavilo črnomaljskega župana Skubica, ker je v preiskavi radi volilnih sleparij. Pripominjamo, da je bila to dolžnost — deželnega odbora, ki je pa to »pozabil« storiti.

s Klerikalne volilne sleparije pred poroto. Sleparije, ki so jih uganjali klerikaleci pod vodstvom Ivana Kregarja pri volitvah v trgovsko in obrtno zbornico l. 1909., pridejo torej vendar pred sodišče. Preiskava je bila končana že pred več meseci, a ko je bila stvar že popolnoma zrela za obravnavo, je **justično ministrstvo poklicalo ves akt na Dunaj.** Tam so akt »slučajno« rabili toliko časa, da so bile letošnje volitve v trgovsko in obrtno zbornico končane in ga sedaj vrnili. Vsem obtoženim osebam je bila uradoma izročena obtožnica. Državno pravdnništvo toži naslednje osebe: Ivana Eržena, privatnega uradnika, Ivana Kregarja, člana ravnateljstva deželne banke, svetnika trgovske in obrtne zbornice, občinskega svetnika, predsednika obrtnega pospeševalnega urada in odbornika »Ljudske posojilnice«, Frančiško Štefe in Elizabeto Kregar. Obravnava bo pred porotnim sodiščem v Celju.

s Tudi župnikom ni vse dovoljeno. Ne ki Fran Žužek je župnik v Kopanji pri Račni. Po navadi se sedanja duhovščina krepko meša v politiko. Pri tem pa ne rabi samo takih sredstev, ki so dopuščena po zakonu, temveč meni, da sme kot župnik še kaj več. No, vendar se je mož enkrat urezal. Ko je vprašal namreč nekega volilca, če bo volil tudi on nekega naprednjaka in mu je ta to potrdil, mu je dejal: »Takega liberalca boš volil, to je ta velik liberalce. Če boš ti Suštarja volil, pa bo ta star ob mežnarijo, kadar boš pa renije rabil, boš pa le k meni prišel.« Ker pomeni taka grožnja prestopke zoper volilno svobodo, je bil Žužek dne 14. marca v Ljubljani radi te grožnje obsojen na teden dni navadnega zapora. Lep Kristusov namestnik, ki pojde ričet jest v ljuknjo. — Kmetje, kjer

duhovniki na podoben način žugajo, naznačite vse take slučaje knetski pisarni, ki vam pove, kako se takim tičem na prste stopi. Če jim bomo vračali milo za drago, bodo kmalu bolj — olikani. Ker o obnašanju nekaterih duhovnov priča najlepše, da je moral predsednik sodišča Žužka opominjati: »Ne pozabite, da ste v sodni dvorani, vedite se dostojno in pošteno.« Pač lep opomin — župniku.

s Nič se ne čudi, da se je Kolinska kavna primes tako zelo razširila in priljubila našim gospodinjam, kdor to kavno primes sam pozna ali kdor pije kavo, ki ji je ta kavna primes pridejana. Kajti on ve, da je ta kavna primes najboljši kavni pridelek. In da se mora dobro blago vsakemu priljubiti, to je čisto naravno. Tem bolj je naravno, da se je slovenskim gospodinjam priljubila Kolinska kavna primes, kajti ona ni le najboljše, temveč tudi edino pristno blago te vrste. Toplo jo priporočamo onim slovenskim gospodinjam, ki je še ne kupujejo. Zadovoljene bodo z njo najbolj.

o Ljubljanska okolica o

Iz Novice iz Šmartnega ob Savi. Šmartinski Janez je jako pobožen Čuk, vendar pa je bolj babjeveren, kakor najneumnejša stara baba. Dolgo ga je trla huda žalost, da njegova žena Marica nima otrok in da navzlic veliki pobožnosti tega zakonskega para ni nič božjega blagoslova. Zastonj je premišljal, kako bi si pomagal. Prišli so pa v Šmartno cigani. Stara ciganka je znala prerokovati na karte. Čuk Janez je dal tej babnici krono in hvaležna ciganka mu je razodela imenitno skrivnost, da njegova žena Marica zato ne dobi nobenega otroka, ker tiči v hišnem zidu nekaj začaranega. Kje da je skrita ta »coprnija«, tega pa ni mogla povedati! Verni Čuk je verjel eiganki in — čujte in strmite, ljudje božji! — podrl je vso svojo hišo, da bi odpravil z zidom tudi škodljivo coprnijo in postal srečen oče. Z dvema konjema je odpeljal vse sumljivo zidovje. Toda pomagalo mu ni nič. Njegova Marica je res precej odebelela, vendar ji menda nikoli ne bo treba pripravljati zibelke. Ako bi pa le zajekalo v njeni hiši, ji bo lahko pomagal sramežljivi Janko, ki se je že vse potrebno naučil v višji enajsti šoli na Vrhniki pod mostom, odkoder so ga spodili drugi nevoščljivi Čuki, ker se jim je zdelo, da zna sramežljivi Janko že preveč, zlasti v praktičnem pouku Marijinih devic. Tako se imamo Šmartenčani le zviti eiganki zahvaliti za novo hišo. Bog daj babnici zdravje! — Strašno pobožno zna čukati tudi France, ki čukari v bližnjem Hrastju. Brumni France ima lepo navado, da pretepe svojo ženo Franco vestno najmanj dvakrat na dan. Pravijo, da dela France to samo iz pijanosti. Zganjarski France pa trdi, da je to delo zaslužno in da bo dobil celo odpustke zanj! Menda bi rad, da bi prišla Franca kot mučenica v zlata nebesa. Lepo bi bilo, če bi

imeli mi ubogi Šmartenčani domačo svetnico, ki pozna naše nadloge in težave in bi nam lahko veliko koristila. Pretekli teden je sladko ginjeni France namlatil doma svojo Franco s stolom tako, da hodi ta uboga klerikalka še danes vsa obvezana po Hrastju, kakor bi bila prodajala mleko v Tripolisu. France ni poškodoval samo že, no, ampak tudi stol. Našeškal bi jo bil še bolj, pa je njegov strop tako nizek, da moč ni mogel zadosti visoko zamahovati s stolom. Ušla mu je k Marušniku, ker se ji je zdela njegova čukarska gorečnost vendar prevelika. Bog daj tudi Franci ljubo zdravje! — V ponedeljek po javnem ljudskem shodu na Selu nas je »počastil« debeli gerent Oražem v Šmartnu. Gerent Oražem je priromal h Kebru in imenitno dajal za pijačo. Kajpada je bilo takoj vse polno žejnih Čukov okoli njega! Opominjal jih je modro, naj bodo složni, ker le tako morejo zmagati. Povedal je torej nekaj čisto novega in vsi Čuki so strmeli in občudovali bistrotnega govornika! Ubogali so ga takoj, bili so složni in premagali toliko litrov kislega Kebrovega vina, da so bili nazadnje vsi kebrasti! Pravijo, da jih je drugi dan vse skupaj, z Oražmom vred, strašno bolelo tam, kjer imajo drugi ljudje glavo in možgane! Oražem se je tudi izrazil, da zelo obžaluje gosp. Ivana Dolničarja iz Hrastja in Antona Zajca iz Obrij, ker sta šla lahkomišelnost grešnika na »umazani« shod na Selo. Menil je, da bi bilo bolje za sosesko, ako bi bila ostala lepo doma. Potem pa Oražem ni povedal nič modrega več, zakaj tudi največjemu modrijanu poide modrost. Mi napredni Šmartenčani pa svetujemo gerentu Oražmu, naj pridno obžaluje sam sebe, najmanj pol leta in naj nikari ne trati denarja, ki je krvavo potreben njegovemu gospodarstvu. To mu svetujemo v dobrem namenu, čeprav se nam smilijo žejni Čuki, katerim radi privoščimo par kozarcev slabega vina zastonj!

Iz Studence pri D. M. v Polju. Pretečeno nedeljo, dne 17. marca je bila zbrana večja družba v znani klerikalni gostilni gosp. J. Dimnika. Notri so ga žehtali, čisto po klerikalnem receptu, kakor pravijo, da »le za potrebo«, pa je že šment, kar nevedoma jim je zlezal pod kapo. Tako že precej vinjeni, so se jeli prepirati, no, pa kdo bi se ne, saj je šlo za pravico, oziroma za sv. vero. Vinski duhovi so bili čim dalje bojevitejši in prišlo je do pretepa, posledica je bila, da je J. Dobrota iz D. M. v Polju zadal J. Kocjančiču dva sunka z nožem in ga tako poškodoval, da so ga prepekljali v deželno bolnišnico v Ljubljano. Ko se je zadnjič ponesrečil naš somišljenik I. Lovša, ste govorili, da ga je bog kaznoval. Vprašamo, kdo je pa tega? a menda ja ni bila božja volja. Edino krivo je to, ker v tej gostilni se toči cele noči. Oblasti se ne zganejo, dasi so bile že opetovano opozorjene, ker v tej gostilni se zgodi več ubojev in pobojev kot v celi občini.

Iz Slap pri D. M. v Polju. Ker je dopisnik iz Polja utihnil, oprostite gosp. urednik, da jaz malo osvetlim naše razmere, ki so vnebovpijoče. Naš dični župan »Jokel«, mož žalostnega spomina, je sedaj začel izvrševati svoje grožnje za časa zadnjih občinskih volitev. Enemu je vzel dobavo gramoza za ceste, češ, ti si nasprotoval in ga oddal svojemu podreptniku kar pod roko; koliko je cestni odbor oškodovan, njemu nič mar. (Stvar se naj naznani državnemu pravdnistvu. Ured.) V vasi Slape se je pred kakimi šestimi tedni utrčala skala, skozi katero je bila občinska pot in padla v vodo. Dasi smo našega »Joklja« večkrat opozorili, da naj pot popravi ali pa zagradi, da se ne bo pripetila kaka nezgoda, se on ne zmeni za to, ker smo za časa volitev odločno nastopili proti njemu. Zatorej Jokelj, ne misli, da boš gospodaril kakor se ti bo zdelo, ampak imel boš strogo kontrolo. Za enkrat dosti, pa še drugič malo, kako se je kaj podpora delila. S pozdravom—

Eden, pa ne kimovec.

Belokranjske novice

bk Belokranjska železnica. Zasaditev prve lopate za železnično progo Novo mesto - Metlika - deželna meja se je dne 23. marca slavnostno praznovala v Novem mestu. Za to slavnost je bil določen naslednji spored: 1. sestanek ob 11. dopoldne v poslopju c. kr. železničnega gradbenega vodstva; 2. slovesna zasaditev prve lopate v mestnem parku; 3. slavnostni banket v Tučkovih prostorih ob 1. popoldne.

bk Nadomestna volitev dne 14. t. m. Ker bo naše bralce gotovo zanimal izid volitev po posameznih občinah in primera z volitvami leta 1908., priobčujemo danes primerjalno razpredelnico o belokranjski volitvi.

bk Zgradba belokranjske železnice se je, kakor čitamo v časopisih, že oddala, samo železi bi bilo, da bi podjetniki potrebošine, katere se lahko dobijo v deželi, tudi tu naročevali in tako preskrbeli vsaj nekaj zaslužka domačinom. Kateri železniški urad, ali katero ravnateljstvo bode nakupilo železniške prage in posebni les (Extraholz) in kake vrste les mehki (jelkov, smrekov, borov) ali trdi (mecesnov, hrastov ali bukov) se bo za te porabil, še ni znano, a vendar bi bilo dobro, da se poklicani faktorji, trgovska obrtna zbornica, udje železniškega sveta itd. pravi čas za to pobrigajo, da bi se za zgradbo te železnice potrebni les ne oddal kar pod roko kakemu zunanemu podjetniku, marveč da bi se porabil za njo domač les in da bi se nabava omogočila domačinom. Znano nam je še dobro, ko je pred par leti razpisalo ravnateljstvo v Trstu okoli 200.000 bukovih pragov in je par domačih podjetnikov stavilo take ponudbe, da bi morali taiste dobiti, kakšni hrup so zagnali zunanji, cela lesna industrija na Koroškem in Zgor. Štajerskem je bila v nevarnosti, protestiralo in interpeliralo se je v deželnih zborih v Celovcu, Gradcu, v ministrstvih in v državnem zboru in doseglo, da so se domače ponudbe stornirale in se po mnogo višjih cenah zunanjim prekupeem oddalo na škodo domačih producentov in še večje škode uprave državnih železnic same okoli 100.000 pragov, katere so seveda morali potem od prvih domačih ponudnikov si nabaviti, z razliko, da so ti trpeli ogromno škodo. Ker se tudi pri zgradbi belokranjske železnice pripeti prav lahko, da se odda nabava vseh pragov in drugih posebnih lesov kakšnemu tujemu prekupecu, se že danes opozarjajo faktorji, kateri zamorejo v tej stvari kaj storiti, naj se v prvi vrsti ozira pri oddaji na domačine.

bk Črnomelj. Župana Skubica je glavarstvo odstavilo, ker je v sodni preiskavi

radi volitev. Saj je bil to že skrajni čas. Županske posle bo vodil znani odpadnik in pobožen klerikalec Doltar. Srečen Črnomelj! Sedaj naše mesto ne bo več potrebovalo — strelovodov, ko ima Doltarja. Razumete, g. župnik?

bk Iz Dobljč. Kakor smo slišali, je župan Gešelj obljubil Mazelletu, da bo pri volitvah delal zanj. Mož je pa besedo prelomil. Najbrže je vplivala nanj žena, ki je hotela že na shodu neodvisnih kmetov nekaj blebetati, pa so se ji pokazala vrata. Pri prihodnjih volitvah bomo že skrbeli, da bo Gešelj zletel z županskega stola. — Opozarjamo na to že sedaj tudi one Črnomalce in Ločane, ki imajo v Dobljčah volilno pravico. Mi hočemo za župana moža, ne pa babe.

bk Iz Adlešič. Naš župnik Šašelj se jezi, ker je v njegovi fari Dermastija propadel. Mož, ki je bil vedno miren, se je sedaj na stara leta z vso silo vrgel v politično borbo. Mi kmetje župnika kot dušnega pastirja spoštujemo, povemo mu pa to: Kot davkoplačevalci, kot avstrijski državljani imamo pravico voliti. Volili bomo pa vedno po svoji vesti, ne pa tako, kakor nam bo župnik s prižnice zapovedoval. Mi pridemo v cerkev poslušati božjo besedo, ne pa strankarskih političnih nauk. — Torej g. župnik, če hočete še ostati med farani priljubljeni, ne rabite sv. cerkve v politične namene in oznanjujte mir in ljubezen, ne pa prepir in sovraštvo. Ljubite tudi svoje politične nasprotnike, ker svoje prijatelje ljubi še žival in divjak, ter za tako ljubezen ni treba prav nič nadnaravnega razodetja. Pričakujemo torej od Vas krščanskega vzgleda.

bk Iz Črešnjeveca. Po celi Beli Krajini so se vršili razni shodi za belokranjski kmetški mandat in ti črnuhi in frakarji okrog takozvane slovenske ljudske stranke s sladkimi besedami in z ošabno srditostjo so odnesli dolge nosove, ker so belokranjski kmetje jeli spregledovati in istočasno črnuhi bežati v senco bajonetov in v hiše svojih malorazumnih pistašev. Le v zaklenjenih sobah so se strahoma lagali in blatili našega vrlega kandidata Mazelleta. Torej Belokranjci, le po tem potu naprej in bodete videli, da pri prihodnjih volitvah ljubljanskim priganjačem okrog S. L. S. gotovo srce v hlače zleze in se ne bodo več imeli korajže vsiljevati Belokranjcem, ker Bela Krajina ima sama v sebi moč, ki jo poznajo in hočejo bolje zastopati, kot kak neznan Čič. — K m e t.

bk Iz Semiča. V nedeljo dne 10. marca t. l. se je Jarc jako splasil naših semiških kmetov, ko je po rani maši stopil na stol ter predlagal predsednikom gosp. Pluta, župana, rekoč, kateri so za njega, naj dvigne roko gori. Ob istem času je zadonel glas iz več sto kmetških grl: proč s Plutom, dol z Jarcom, naš predsednik je gosp. Ogulin! Jarc in Plut sta bila pobarana. Potem je predlagal Ogulin kot predsednik naprednih kmetov govornika naprednjaka

Volišče	Mazelle 1908	Mazelle 1912	Prirastek glasov + —	Šuklje 1908	Dermastja 1912	Prirastek glasov + —
Božjakovo	1	16	+ 15	91	89	— 2
Drašiči	—	10	+ 10	53	62	+ 9
Gradac	53	53	—	—	23	+ 23
Črešnjevec	3	21	+ 18	51	40	— 11
Lokvica	—	9	+ 9	56	39	— 17
Podzemelj	111	145	+ 34	33	38	+ 5
Radovica	—	17	+ 17	79	85	+ 6
Semič	8	105	+ 97	99	128	+ 29
Suhor	15	60	+ 45	74	81	+ 7
Adlešiči	39	91	+ 52	59	67	+ 8
Stari trg	70	95	+ 25	44	94	+ 50
Dobljč	25	25	—	35	99	+ 64
Telčji vrh	33	99	+ 66	30	55	+ 25
Loka	31	50	+ 19	41	46	+ 5
Obrh (Dragatuš)	86	60	— 16	12	48	+ 36
Vrh	44	58	+ 14	4	18	+ 14
Tanča gora	24	25	+ 1	21	50	+ 29
Tribuč	31	36	+ 5	16	49	+ 33
Vinica	103	48	— 55	60	184	+ 124
Kot	19	63	+ 44	66	88	+ 22
Skupaj	696	1113	+ 417	924	1344	+ 420

Puceljna, kateri je s svojim govorom izgnal s Semiča Jarca, Dermastijo in njihove pri-ganjače. Torej Semič se je odločno postavil na lastne noge in se odpovedal ljubljanskim frakarjem na čelu S. L. S. Torej živel Bela Krajina! Jare in Dermastija naj pa doma počivata, ker v Beli Krajini ni prostora za njih, proč z njima! Mi bomo že gledali, da bomo tu svoji gospodarji ostali. Ne rabimo komande od S. L. S., ki zna delati same dolgove na naš račun.

bk Iz Dragatuša nam poročajo: Na dan deželnozborske volitve so tukaj volilci neodvisne kmečke stranke zmagali z 12 glasovi za Mazelleta. Znani Rogina, farovski kimovec in mežnar dragatuški sta bila pred par leti največja sovražnika klerikalizma, a kakor so pokazale sedanje volitve, sta danes vsa drugačna. Farovski pristaš Mate Rogina iz Dragatuša se je pred vrtni volilne sobe prepiral na vse pretege in psoval naprednjake. Zanikal je celo, koliko je deželnega dolga in trdil, da lahko ta dolg plačajo kmetje sami. Neodvisni kmetje pa vemo iz obravnav deželnega zbora, kako ogromen dolg so klerikaleci naprtili deželi v par letih in z žalostjo vidimo, kako se kmetje sami udajajo bedi in rinejo v nesrečo, ker vedno poslušajo le našega župnika, kakor bi imel samo župnik možgane v glavi, drugi pa le žaganje. Sedaj se je pokazalo, kakega mnenja so naši kmetje, namreč da naj kmet ne drži s kmetom, ampak s fajmoštrom, da naj kmet ne voli kmeta, ampak tako, kakor župnik odloči. Postavimo se pa mi, kar nas je pravih mož — malo nas ima, ali smo ljudje — na svoje noge in ostanimo vedno naprednjaki in ne volimo, kakor župnik zapove, ampak kakor nam svetuje lastno prepričanje. Dne 10. marca je župnik Novak zopet divjal na prižnici in premetaval »Slovenski Narod«. Vprašamo župnika: ali spada na prižnico božja beseda, ali politika? Menimo, da bo kmalu prevladala politika in bo »Slov. Narod« namesto sv. evangelija. Ker je hotel župnik vso čisto in golo resnico, ki je bila zapisana v »Slov. Narodu« proglasiti za laž, mu hočemo dati še enkrat priliko, da pokaže svojo zvižčnost. Obdolžimo torej župnika, da ni hotel iti v vas Oberh izpovedat neke na smrt bolne ženske. Dvakrat so ga poklicali, pa ni šel; šele v tretjič se je odzval pozivu, a žalibog prepozno. Zopet je ena ženska umrla brez zadnje tolažbe in zadnje popotnice. Še nekaj. Neki farovski kimovec iz Dragatuša se ni upal v obraz povedati naprednjakom svoje mišljenje, in je pregovoril nekega nedoraslega dečka, da je razobesil list ter psoval naprednjake z dragatuškimi snahami. Farovska kuma naj ta umazani list le sama povabi. Gospodu župniku pa povemo, da bo imel še dostikrat priliko, premetavati »Slov. Narod« po prižnici. Mi smo s sv. očetom v Rimu, ki hoče, da se mora duhovščina poboljšati — in zato bomo župniku krepko za petami, dokler se ne bo temeljito poboljšal.

o Dolenjske novice o

d Muljava. Dne 5. marca se je delila državna podpora v občini Muljava za plemene prašiče. Dobili so jo ljudje iz krške občine, iz Sušice, dobili so jo skoro vsi, kateri imajo količkaj davka v muljavski občini! Naš vrli župan Špendal je pa podpora delil svojim prijateljem, ne da bi gledal na svoje občane. Nekemu Jožefu Hočevanju, ki je imel brejo svinjo, ki je imela v tistem času 11 mladičev, je bilo določenih celih — 8 kilogramov koruze. Lepa podpora, kaj ne, dragi bralci »Domovi« — Drugi slučaj: Kmet Franc Mostar iz Muljave, je šel k županu, rekel je, da bo kupil 5 plemenskih prašičev in kupil jih je čez 14 dni, potem ko je oznanil. Pa ni dobil niti zrna koruze. Lepo županstvo to, ko tako skrbi za svoje občane! Lepa hvala, tebi, naš župan Špendal, še te bomo volili za župana. Ti si misliš: »Vsak delavec je vreden svojega plačila, tako morajo Sušičanje dobiti plačilo, ko me hodijo volit za župana.« Od Muljavcev nisi bil še nikdar voljen in tudi ne boš. Kje so tvoje obljube, ki si jih svojim volilcem obetal, da boš tičkarije prodal, ko boš ti za župana postal. Voljen si bil dne 16. oktobra 1911 in še do danes nisi dal na dan, da bi se prodalo posestvo, katero nas tlači davkoplačevalce. Dvema posestnikoma si vzel volilno pravico, prosimo te, gospod Špendal, vzemi še naklade od njih! — Toliko za danes, pa se še vidimo.

Domači občan.

d Št. Vid pri Zatičini. Da naš Janez zagovarja kaplana Jerneja, je ravno tako, kot bi bob ob steno metal. Mi Šentvidčani smo že do grla siti Jernejevih čenč. Zato je najboljša in je že čas, da pobere šilo in kopito in jo odkuri kam drugam, ker od nas ne bo dobil nobenega spoštovanja več. Mar bi bil tak, kakor je bil tvoj prednik Franc, ki ga še vedno spoštujemo. On ni bil hinavec, ampak odkritosrčen v vseh stvareh. Mi Šentvidci se ne bomo dali komandirati od kaplanov ali farovških bab. Res je bilo nekdanj tako, da »kakor so tički v kaplaniji zvižgali, tako so farani plesali,« a sedaj je vam odklenkalo. V Št. Vidu smo bili napredni, ko vaju ni bilo, in še bomo ostali, ko vaju ne bo. Naših bab pastir piše v »Domoljubu« o neki napredni gospodi, ki se zbira na pošti. Kdo pa so ti? To so same marinarice, ki ob nedeljah ves hodnik zastopijo in celo uro čakajo na pismo svojih fantov. Ne, takih backov, ki so od vašega korita, jih pa mi ne maramo, zanaprej se lahko tiste device zbirajo in obstopijo nabiralnik v kaplaniji.

Šentvidčanje.

d Št. Vid pri Zatičini. Ker gotove ljudi jezički še srbijo, naj si jih ob ta dopis podrgnejo. Kot voditeljica raznih spletkarij je farovska Pepa. Bolj srčkane ženske kot je ta, se na celem svetu težko dobi; vrag iz pekla je proti nji angelček. Ker

nobenega ne pusti na miru, stavimo tu javno vprašanje na gosp. župnika: Je-li res, da Pepa še nikdar ni bila v Št. Vidu pri obhajilu, odkar je Jernej tu — kot se je v neki družini izrazil — in ali je gosp. župniku znano, kako se Pepa in njene tovarišice na koru obnašajo? In kaplan Jernej, kaj res misli še nadaljevati svojo nadvlado? Gosp. župnik naj se pazi, ker Jernej je na dve strani brušen nož. V resnici je Jernej župnik, a njegov sluga — župnik; vendar se tega ne bo trpelo, da bi se poštene ljudi v cerkvi z lumpi in barabami obmetavalo. Kako je to, da so Jerneju in drugim nekatere osebe tako v želodec, a vdove ima pa tako rad. Pot iz Doba v Temenico ni dolga, kaj bo pa Krčmarjeva Angela rekla in druge?! Tu je sedaj že dolgo vrsto let za benificijata gosp. Simon, ki ga vsled njegove poštenosti vse poštuje, in še ta ne najde milosti v Jernejevi duši. On ga hoče spodrinuti in hoče postati tam benificijat, in kakor se govori, je neka dekle — ime na razpolago — prosila druge, da naj molijo, da bi gospod prej umrl. Zlobnost in hudobija te vrste ljudi dalje ne more segati. Kdor ima še količkaj čuta poštenosti, se mora zgražati nad tako podlostjo. In taki ljudje ne odrinejo, čeprav jih vse iz dna srca sovraži in prezira. Seveda, kar Jernej želi, to mora župnik tudi storiti. Pa še ena fletna družba je tu. V desetih farah naokrog se ne zgodi toliko opravljanja kot v tisti hiši. Gorje vsakemu, o katerem zvedo, da bere napredne liste ali da se upa slobodno misliti, ta je že proklet. Posebno se v tem odlikuje ona cerkvena pevka, ki vedno v kaplanijo leta in laži prenaša. Punca, bo treba za ploho prijeti, ker hudega in zlobnega jezika se tudi ljubezen boji. Kako to, da hodijo tako pogosto dekleta — in to vedno iste — v kaplanijo? Če kaka dekle le s fantom govori — alo marš iz Marijine družbe. Ali za kaplanijo to ne velja? Pa ne, ko bi se šlo za španovijo! V »Lažiljubo« se bere v nekem s kačo v žepu. Vprašamo, kje so pa bolj strupene kače kot so v farovžu, v kaplaniji in njihovih obiskovalcih. Tore vsak pred svojim pragom, ker drugače še, kar pač marsikateremu ne bo ljubo.

d Iz Dobropolj. (Čegava je dvorana?)

Tako se povprašujejo Dobropoljci skoro vsako nedeljo, kadar slišimo iz ust gosp. kaplana in gosp. župnika iz lece vabiti farane: »Pridite popoldne k predstavi v Štihovo dvorano, danes je shod za te in za one, za marinarice, za žene in tudi za mlade device!« — Vabi se skoro vsako nedeljo, posebno sedaj pozimi in uboge device morajo s svojim bornim zaslužkom pri klinčkih - zobotrebcih vedno prilivati olja gosp. kaplanu. Ta gospod kaplan je že večkrat rekel, da te ne bo šmet vzal, če prineseš zeksar vsako nedeljo v Štihovo dvorano, enkrat pa celo z lece pristavil, da ima večje zaslužnje tisti, ki prinese zeksar v dvorano, kakor pa tisti, ki v cerkvi popol-

dne rožni venec brbra. V starih časih pa je imel pri nas rožni venec več veljave, zdaj je pa tako prišlo, da ima večjo veljavo Štihovala dvorana. Zato bi pa radi vedeli, čegava da je ta dvorana. Gospodje jo imenujejo Štihovala dvorano, napis nad vrati pa pravi, da je to »Ljudska dvorana«. Zraven pa je tudi čukova glava. Zato gruntamo Dobropoljci, kaj ta napis pomeni. Nekateri, posebno taki, ki več vedo o tem, pravijo, da je gosp. Štih na podlagi pogodbe z dobropoljskimi častihlepneži sezidal dvorano, da jo bodo domače občine plačale, ker so pa ti ljudje pri občinskih volitvah pogoreli in ko tudi v materni skrinjici ni več zaloge, posebno kar je prišel z njo v dotiko nadučitelj Štrukelj, zato pa zdaj te vzvišene glave ne vedo, kako bi nazivale to dvorano. Še manj pa vedo, kje bodo dobili denar, da se bo to obrestovalo in se tudi povedati ne upajo, čegava je in na kak način se je zidala, ker so vse delali na medvedovo kožo, a nazadnje kozla ustrelil. Nek hudomušnež je pa rekel, da je tisti najbolj pogruntal, ki je dal napraviti napis »Ljudska dvorana«, ker je v sedanjih žalostnih časih prav mogoče, da bo kmalu prišla res v prave ljudske roke in potem ne bo treba napisa popravljati. Naj bo tako ali tako, da pa ima take žegne, da zeksar kaplanu v dvorani več zaleže kakor rožni venec v cerkvi, bi pa le tudi radi vedeli, kam dene kaplan nafahtane zeksarje. Ali jih je on tako potreben? Dozdaj v naši fari kaplanu ni bilo treba oporekati, pa so hodili lepše in bolj snažno oblečeni okrog kakor pa kaplan Orehek, ki je vedno ves zamazan in raztrgan. Nedeljo za nedeljo, vedno vabijo zeksarje, morda mislijo, da imamo Dobropoljci spet kakšnega Prelesnika, da bi nam denar delal.

Dobropoljčan.

d Iz Mirne peči se čuje, da niso pri obravnavi na lieu mesta nič sklenili za zidanje cerkve in tudi tega ne, da bodo podrli cerkev. Nadinženir ljubljanski je cerkev potrdil, da je popolnoma dobra in tudi dosti trdna, mogoče bolj kakor nova. Lahko pa tudi delajo novo, če imajo toliko odveč denarja. Ker ni bilo sklenjeno, se je zvečer župnik na ves glas britko jokal, da so ga v sosedno gostilno slišali iz župnišča. Ali ni čudno, da se je tako na ves glas jokal v župnišču fajmošter Anton Zore, ker je prej ljudstvo slepil, da se drugače ne sme cerkev delati, kakor tako, kot on hoče. Ali sedaj so pa videli možje, da je večkrat s prižnice trdil neresnico, da se cerkev mora delati po njegovem mišljenju. Sedaj so možje že malo spregledali, ko sta komisar in nadinženir faronom povedala, da lahko naredi kar hočejo. Zdaj se pa tudi sliši iz več ust, da pravi župnik, da pojde iz Mirne peči zopet drugam. Dobregra stola mu ne bo dal škof, mu je že preveč škandalov naredil, že zato, ker je cerkvi toliko denarja zapravil in pa ker so z njim delali čez cerkveno postavo, ker je prej bil tukaj župnik, pa je kar pustil vse v neredu

in je odšel kakor zajec iz boba. Potem se je kesal in jokal okoli škofa in okoli drugih, da naj mu pomagajo nazaj. Nekemu inženirju, ki je v Bosni, je plačal za načrt blizu 2000 kron, beri: blizu dvatisoč kron, tako, da ima cerkev sedaj le na papirju. To bo lahko vzel saboj, če jo prav mahne čez lužo v Ameriko, saj je še lažja ko polževa hiša, ali velja pa le grozno veliko. Pa kaj še to, ali ko bi začeli farani denar v jamo metati, potem bi se ozirali, kaj smo mislili, da smo začeli. Varujmo se jame, dokler smo živi, saj kadar umremo, se jo ne ubranimo.

d Št. Janž. Naš mežnar Blažčev Nace se vedno pritožuje, da ima z mežnarsko službo vsako leto veliko izgubo. Kdo ga pa sili v to službo, če mu ne nese?! Saj lahko mežnarsko delo tudi kdo drug opravlja, ki bo bolj zadovoljen in tudi mi z njim. Župnik Bajec se je že tudi pritoževal, da se ob nedeljah v puščico premalo denarja nabere in da bo zaradi tega pobiranje po cerkvi opustil. Nam tudi prav, ako opusti. Ljudje so pa mnenja, da bi se več nabralo, če bi kdo drugi pobiral, ne pa Blažčev Nace, na katerega je cela fara jezna.

d Na novi šentjanski železnici. Čuden naslov, kaj ne gosp. urednik, toda, če napišem »popotnik«, me bodo bralci takoj osumili za tistega dolgega »Domoljubovega« vandroveca, misleč, da prinesem kake laži. Toda kar vam povem, bo čista in gola resnica. Opravka sem imel doli na Dolenjskem, po krajih, kjer se ljudstvo krepko otresa klerikalnega terorizma. Na postaji Mirna izstopim iz vlaka in jo mahnem naravnost k Bulcu. Tam je sedelo nekaj kmetov, ki so se pogovarjali o politiki. »To bo pa zate,« si mislim in poslušal sem, kaj zvem. In kaj sem zvedel? »Slovenec« je prinesel vest, da ima občina Mirna večino odbornikov klerikalne stranke. Župan je naprednjak, kakor tudi večina odbornikov. Oho, »Slovenec« se je zopet enkrat po katoliško zlagal! Kar naenkrat pa vzamejo nekega Cvirkovca Tončka v misel. Kolikor sem si zapomnil, sporočam o tem Tončku. Bil je klerikalni občinski kandidat, sedaj je v penzjonu. Pri seji krajnega šolskega sveta je protestiral proti namestitvi tukajšnjega učitelja, češ, da je preveč natančen, da ne hodi k sv. maši i. t. d. Tu pa poseže neki drugi vmes: »Ne boš, jaz ga vidim pri maši, Tonček laže!« Nazadnje pa pove, da je Tonček rekel, da ga ta učitelj ne pozdravlja. »A zato nosi plave špegle, da bi ga učitelji pozdravljali,« se oglasi nekdo izmed družbe. Jaz pa sem si mislil: »Ubogi učitelj! Sedaj se moraš še plavim špeglam klanjati.« Slabe volje sem zapustil Mirno. Sedaj pa v Št. Rupert. Ustrašil sem se, ko izstopim na postaji, ker nisem videl postaje, ampak eno zbito škatljo, ki predstavlja postajo. »Kolikor je, je dobro,« sem mrmral in v teh mislih kmalu zagledal lepo vas Št. Rupert. Torej to si tista vas, po kateri tako stezajo klerikalci svoje kremplje! V največje veselje

pa zvem, da bo ostal Št. Rupert neomadeževan in da bo tisti razvpiti kaplan s svojimi zapeljivimi možmi vendar ostal samo v mlekarji. Zato sem slabo voljo kmalu izgubil. Ker me ni posebno zanimalo, kako Štrajhar farba kot »forturner«, naposlečen telovadi pri velikonočnem izpraševanju, sem jo pobral iz Št. Ruperta. Ko pridem iz Št. Ruperta, zagledam majhno graščino in veliko hišo, in takoj sem vedel, da je farovž in kaplanija. Pa mi je na misel prišlo: »Kristus ni imel toliko svojega, kamor bi položil svojo trdno glavo! Ta dva pa imata toliko svojega, da ne vesta kam bi položila svoje spaseno telo!« Narobe svet! Zagledal sem še en kozolec. štejem štante, moj bog! 30 sem jih naštel. Holt, tole bo pa tudi farovško; ta hrib tudi, ta dolina travnikov tudi: vse v čast in slavo božjo! Pomagaj si, če si moreš! Mahal sem jo proti Mokronogu. Tu pa zvem, da so gosp. župan et tutti quanti prav po klerikalno-katoliško delili podporo. Kakor povsod! Ker imam tu več opravka in dela, vas moram od tu pozdraviti, gosp. urednik! Mogoče se pa še oglasim, če mi dovolite.

Maščevalec!

d Iz Št. Ruperta. Lagati pa znajo, kar se da. Ne dolgo od tega, ko je kaplan neke 14letne fante učil, pa ne moliti, ampak gotovo kaj od čukarije, marinarije ali kaj podobnega. Pa gre en hudomušnež mimo in pravi: »Ali jih spet farbaš? Pa ti pride fajmošter na kaneel in pravi, da se je to zgodilo, ko je kaplan v šoli učil otroke rožni venec. Bomo na starost začeli lagati? Kaplana sodnija še ni zašila. Kakor pa kaže, ga bo zašila. Zato pa leta na orožniško postajo in naznani. Ljudi vmešava za priče, ki niti ne vedo, za kaj se gre. Pa so menda tudi taka naznanila, da je spodaj dodano, če je res, kar je že storil, samo da ti napravi pota. Zmožen je vsega, zato pa proč z njim in ljudmi njegovega kalibra. — Naprednjaki, na dan za čast naše občine!

d Z Velike Doline pri Jesenicah. Pri nas obstoji že posojilnica v župnišču čez tri leta, pa žalibog, ni še do danes g. župnik Gnjezda podal ne enega računa, koliko ima v blagajni, niti koliko se je ven izdalo. Ker je pa župnik, kakor se on počuti v svoji osebi poštenjak sam, in vodi sam blagajniške knjige pri svoji posojilnici, vemo tudi po tem, kam pes taco moli. Župniku je vsaki občan Vel. Doline tat, šema, goljuf, sam pa le noče podati svojih računov ven, niti od posojilnice, niti od zapuščine prejšnjega Grulca, župnika, ko je zapustil za uboge 500 kron. Sedaj ko so volitve ven, so zopet s prižnice začele leteti ob nedeljah razne psovke na župljane, da so tatovi itd. Vprašamo vas gosp. župnik, kdo je pri vašem cerkvenem vinskem hramu en večer hujskal organista, naj pretepe Š.? Mi vam pa le tako svetujemo, da razsajanja in pretepa ne trpimo v svoji mirni fari in da prav lahko greste proč od nas, ker smo vas že siti do golta. Ali vas ni še

zadosti naučil manire in poštenja gosp. F. Dolinar? Ali imate še kaj denarja v korist ubožnemu zakladu? Vedite, da spoštovati vas ne moremo, ker ste bolj podobni vsemu drugemu kot duhovniku. Ako bodete pa še s svojo močjo nam grozili, vam pa tako posvetimo, da vam bo v spominu za zmiraj ostalo.— Pozor kmetje, sedaj je zopet začel župnik pobirati denar za cerkvene stole, torej nikomur se ni sila vsedati na župnikove limance, da bi stole plačeval. Stoli so naši in z našim denarjem napravljeni, raje da mi tiste denarce ohranimo zase, ko pa da bi župnik **kazni plačal z njimi**, katere si sam provzroča s pretepom. Zdravimo se enkrat in dajmo obračunati z župnikom za vselej in mu povejmo, da je on radi nas tukaj, ne mi radi njega in da se ne pustimo na svoji lastni gredi komandirati. Ker manire nas ne more on učiti, ko je še sam ne zna. Vsi kmetje, združimo se skupaj in mu pokojimo pot, naj gre tam, od koder je prišel, svojo kri hladiti in svoje pesti probat ter naj zavlada ena beseda in ena misel: proč, proč z župnikom Gnjezdo, ker pri nas ga več ne trpimo. Stopali mu pa bomo vedno na njegove prste ter odkrivali njegovo surovo oponašanje, ker cerkev je kraj molitve, ne pa jama politike. Raje izposlušmo svojemu cerkveniku za 43letno službovanje v Vel. Dolini, da dobi zaslužni križec.

Farmani tri.

d **Veliki Gaber.** Tistemu dopisniku, kateri je pisal v »Domoljub« št. 10, se vidi, da mu je prav malo znana občina Veliki Gaber. Zatorej naj pa tudi več ne piše o tej občini, ko ne ve, za koga se je šlo. Pravi, da se je šlo za krščanske može. Ker jim je menda krščanskih mož zmanjkalo, so morali pa enega liberalca izvoliti za podobčino Gaber. Ampak k maši pa gremo vsi v eno cerkev. Torej pri nas se ne gre ne za liberalno, ne za klerikalno stranko. Ampak pri nas je občina tako medsebojno razdeljena v dva dela, torej lahko ostanejo te ali one vasi brez odbornikov. Ko bi naši volilci vsi skupaj držali, pa bi imeli v Gabru večino. Sedaj je pa naše volilce zbegala ona stran občine s tem: ako zmaga Gaber, bomo morali nov farovž delati, tako so govorili krščanski možje proti Gabru. Tistega pa niso povedali, če oni zmagajo, bomo čisto delali, ki bo stala tistočake celo občino, pa malo koristila naši občini.

d **Iz Velikega Gabra.** Zadnjič smo opazili, da neka stvar kreše svoja kolena na nekem motovilu, da se je kar isknilo. Mislili smo, da išče hudič grešne duše. Zvedeli smo pa, da se je vozil na kolesu tanovi šentviški kaplan, ki se je zelo zanimal za volitve. Sedaj se pa izpodtika nad nekaterimi naprednjaki z Gabra. Kaplanče, da je tvoja krogla prazna las, boš gotovo rekel, to je od boga, da pa oni naprednjak rabi palico, na katero se mora opirati, je tudi od boga; saj si ni sam kriv bolezni. Kako se vendar upaš izpodtikati nad takimi stvarmi. **Kristus ni kaj takega**

nikoli delal. Vedi pa, da boš še tudi ti prišel stat v našo vežo s prazno vrečo, da bi ti jo napolnili s pšenico. Takrat ti pa bomo pokazali podobice tvojih neolikanih dopisov. Mi smo bili samostojni Gabrovci, ko tebe ni bilo in bomo še ostali, ko tebe ne bo. Da si pa daroval zaradi dopisa v tvoje društvo, storiš to tudi lahko, saj dobiš iz naših žepov denar. **Z.**

o Gorenjske novice o

g **S Trate.** V zadnjem »Domoljubu« se je oglašil naš po obrazu priliznjeni župnik ali pa patrijalhalični Lužar, ali kdo izmed njih pristašev, morda celo sam župan, Preserški Francelj. V dopisu se nekaj hvali o nasledkih po misijonu, kakor bi ne bilo res, kar je pisal »Slovenski Dom«. Vse je res. Prav nič se ne razločuje ta čas od prejšnjega. Res je tudi bilo, da se je bilo zmešalo nekemu dekletu. Tega se ne da utajiti. O tem se tudi ne bomo prerekovali, koliko je prireditve misijona potrebna, ali ne. Mi tudi nimamo proti taki prireditvi prav nič in bi se je tudi sami udeležili, ko bi ne imela politično strankarskega namena. Smo odločno proti vsaki zlorabi vsakega urada in tudi cerkve. Hoče se nekaj očitati našim pristašem nemoralnost, češ, da je plačal eden nekaj kazni, ker se je plesalo brez licence. Če že hočete imeti to veselje, ga imejte. Povemo pa vam na vsa usta, da se pri takih ljudeh kot so naši klerikalci, če so tudi najboljši katoličani pri našem župniku, ne bomo učili čednosti. Našega župnika bi rdečica polila, da bi bil rdeč kot piruh, če bi vedel, kakšne čedne ljudi ima v svoji sredi. Kaka beseda bi bila primerna o človeku, ki pripoveduje še nezrelim fantom o svoji ženi najskrivnejše zadeve. Ravnotako nam ne bo za zgled devičar, četudi je najboljši župnikov in okrajnega glavarja prijatelj, in če je slučajno po milosti župnikovi naš župan, a se baha s posebno kozjo brado za klobukom. »Domoljub« naj poučuje raje svoje ljudi, nas se nič ne prime, dokler bodo nam za ogledalo ljudje, ki so vse prej kot krepostni. Ker je nekaj omenjena tudi zadnja občinska volitev, da je nas ta potrla, lahko povemo na kratko. Če bi bili mi delali le tri dni toliko, kot ste vi cel mesec, ko ste letali okrog kot kakšni rezarji, kje ste vi s svojo zmago? Sploh pa ta vaša zmaga tudi ni bogve kaj posebnega; zakaj pa niste nič razglasili razlike o glasovih, zato, ke vas je sram, ker po tolikem delu ste komaj skozi prerili. Sploh to tudi ni noben občinski odbor. Kakor fajmošter zagode, tako drugi prikimate in zaplešete. No, pa ples je pri nas odpravljen. Modri možje, da bi ne bilo kaj pohujšanja, hočejo zatreti ples s tem, da so nastavili licence 23 ali 24 K. Nam ni prav nič, če jih nastavite tudi na 100 K. Prepričani pa smo, da s tem ne boste prav nič dosegli. V vašem društvu se ni plesalo, pa se je le raztrgal kak krancelj. Letos je tako, čez par let bo

pa drugače. In prav nič se ne motimo, če pravimo, da bi župnik še priporočal ples in bi bilo še vse pri starem ostalo, ali se pa še znižalo, če bi ta denar šel v farovško malho. To bi bilo priporočila, če bi se licence za ples jemalo v farovžu. Nedelja za nedeljo bi se priporočalo s prižnice: le plešite, le plešite! Tako pa, ker farovž nima nič od tega, naj pa še občina nima.

g **Iz Železnikov.** Volitve so končane in s tem še ni vse pozabljeno. Dobijo se še gotovi ljudje, ki se jih jako neprijetno dirne, ako se jim spodtika, da so klerikalno volili. Zato bi pa radi videli, da bi bilo drugi dan vse pozabljeno, ter se tudi kaj radi trkajo v tolažbo, češ, toliko sem že naredil za stranko in na narodnem polju, zdaj imam pa napade po časopisih za plačilo. Lepo gotovo ni, ako človek izpreminja svoje prepričanje zgolj iz zasebnih koristi, ali vendar to je stvar okusa, ker je bog vsakemu dal prosto voljo, ter bi zato še ne bilo treba gledati, kako se bode komu škodovalo, ako je nasprotna stranka. Toda, žal, politična strast se je v našem trgu v zadnjem času tako razvila, da je naravnost žalostno in pogubonosno za razvoj in napredek naše občine. Gotovo tega ni potreba, da se ljudje med seboj sovražijo, ko niti ne vedo, zakaj! Morda ni več daleč čas, ko bodo ljudje izpregledali, da tako ne more in ne sme iti naprej. Kaj pa je potreba, da se ravno od ljudi, ki so postavljeni, oznanjavati le božjo besedo in širiti mir in ljubezen med ljudstvo, sliši največ hujskarije in kar še ni dovolj v cerkvi, se pa nadaljuje po klerikalnih časopisih. Cerkev in duhovščina nima v našem kraju nikakršnega povoda tako nastopati. Gotovo tudi cerkev in duhovščina nima nikake koristi od tega, ako neti sovraštvo med ljudstvom in zaničuje one, ki slučajno niso pristaši duhovniške stranke, dasi so drugače boljši katoličani, kakor naši klerikalci. Zaničevanje svojega bližnjega ne more roditi dobrega sadu, če tudi pride iz ust samega župnika. Skoro ne mine nedelja ali praznik, da bi se ne hujskalo v cerkvi zoper tiste hiše, ki imajo naročene napredne časopise in to hujskanje izvira zgolj iz škodoželjnosti, ker bi se najraje vse naprednjake v žlici vode vtopilo. Neki mlad obrtnik je zadnjič klerikalno volil, dasi je napredna stranka bila mnenja, da se volitve ne bo udeležil in ker pa se je pokazal odločnega in vnetega klerikalnega volilca, se mu je to predbacovalo v naprednih časopisih. Ni lepo škodovati mlademu obrtniku, ki se je svoje obrti s težkim trudom izučil v svetu in se želi preživljati v svojem rojstnem kraju, ali vendar politična strast gotovih ljudi ne pozna nobene meje. Odkod pa vse to izvira, tega ne bo težko uganiti in če se gre potem zob za zob, drugače biti ne more. Klerikalci sami dobivajo vračano, kar so posodili. Lahko trdimo, da skoro ne mine nedelja ali praznik, da bi se v cerkvi ne zabavljalo in hujskalo proti naprednim obrtnikom in navadno le takrat, kadar je

največ vernikov zbranih z namenom, poslušati **božjo besedo**. Seveda, sliši se pa navadno največkrat zaničevanje in pozivanje k bojkotu naprednih obrtnikov. Torej prišli so časi, ko izvira ravno iz **cerkve največ sovraštva** in ako je prišlo v sedanjih razmerah že tako daleč, da se niti domačinu ne privošči obstanka, je izvor tega hujškanja **duhovščina**. Klerikalci so menda mnenja, da samo oni smejo mahati in udrihati po naprednih glavah, toda te potrpežljivosti je baš konec. Strasten je boj, ki se bije sedaj v naši občini, ali vzrok so klerikalci, ki so postali že naravnost brutalni. Napredni stranki se očita v »Domoljubu« terorizem in zdaj pogledimo, kje je terorizem! Pri zadnjih občinskih volitvah več volilcev, nahujskanih od klerikalnih agitatorjev, niti svojim delodajalcem ni oddalo glasove. Kaj bi se zgodilo, recimo, s **cerkvenikom**, ako bi ne hotel voliti **po župnikovi volji**, ali pa da bi se uprl ter sploh na nobeno stran šel; niti 14 dni bi ga župnik ne imel več v službi in dal bi mu breo. Kaj bi se zgodilo s Čočovim delavcem, ako bi ne hotel tako voliti, kakor bi on zahteval, koj bi ga spodil in ako bi naši naprednjaki tako postopali že pred volitvami, bi ne mogla nikdar zmagati klerikalna stranka in zato le tiho z golažem v želodec in glasovnico v žepu. Oni mladi obrtnik naj se pa ne jezi več nad liberalci, ker ako je predsedal v klerikalni tabor, potem najbrže tudi ne reflektira več na zaslužek iz naprednih hiš, ker ako mu je kaj na tem ležeče, naj bi se bil pa takrat absentiral, kakor smo tudi pričakovali od njega. Izgovor, da je volil iz maščevanja klerikalno, je ničev, ker naprednjaki so že del časa opazovali njegovo izvanredno prijazno občevarje z zagrizenimi pristaši napredne stranke. Bojujemo se zato, da se zmaga, in ne moremo pomagati, če trpi vsled tega zapeljano ljudstvo tako škodo. Trajati pa ne more več dolgo, ker vsaka sila rodi odpor in zato se bodo morali klerikalci radi ali neradi tudi privaditi, piti iz čaše grenkosti. Vsem naprednjakom pa kličemo: Na delo, do zmage!

g Pomočniški zbor obrtne zadruga na Bledu ima svoj občni zbor dne 24. marca t. l. v prostorih hotela »Mangart« na Rečici ob 3. popoldne. Dnevni red: 1. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo o delovanju; 3. volitev dveh članov v nadzorstvo za združno bolniško blagajno § 13 pravil zadr. bol. blagajne; 4. volitev dveh članov - odbornikov za zadr. bol. blag. § 12 pravil zadr. bol. blagaj. in enega namestnika; 5. razni nasveti.

g Z Bleda. Preteklo nedeljo se je vršil napovedani občni zbor »prometnega društva«. Zbralo se je lepo število blejskih interesentov, obiskal je občni zbor tudi gospod okrajni glavar in s tem pokazal na važnost društva. **Zastopana pa ni bila občina**, kljub temu, da je dobilo županstvo posebno vabilo. Videlo se je pač, kdo se zanima za tujski promet in komu je deveta

briga. To pač ni prava pot do skupnega uspešnega delovanja. Tudi »Domoljubovega« dopisnika ni bilo blizu, da bi povedal tam svoje mnenje, le rajši s polenom za plotom čaka in posamezne osebe napada. Resno mu svetujemo, naj to še pravočasno opusti, sicer si poiščemo od njega osebno zadoščenje, ker na način njegovega dopisovanja bomo le prisiljeni reagirati. Sicer dela nerodnosti tudi svojim somišljenikom in smo radovedni, kako bo gosp. Dolničar gledal, ko se bodo v seziji pred »Parkhotelom« štajerski vozovi ustavljali. Naj torej raje opusti dopisovanje, ker s tem ne opravlja pametnega posla. O uspehih občnega zbora pa poročamo prihodnjič.

g Iz Tuhinjske doline se nam poroča, da uporabljajo župniki velikonočno spoved za politično agitacijo in maščevanje nad onimi rodbinami, nad onimi možmi, ki nočejo biti farovžu slepo udani. Tuhinjeci hodijo radi v cerkev, tudi radi molijo, če pa župnik misli, da se bo v spovednici maščeval nad onimi, ki so pri zadnjih občinskih volitvah ali pri volitvah za trgovsko in obrtno zbornico oddali svoj glas naprednjakom, se krvavo moti. Tuhinjec čuti v sebi ponos in močatost, plača davke državi in cerkvi, komandirati se pa ne pusti v posvetnih zadevah niti od fajmoštrov, niti od njih podreptnikov. Naravnost sramotno pa je, da se fajmoštri pustijo o poštenih možeh poučevati od lažnjivih in hinavskih terejalk in od mežnarjev. Spoved je za spoved, ne pa za politiko, izpraševanje je za to, da pouči farane o verskih stvareh, ne pa za to, da fajmošter ozmerja njemu neljube farane in da iztlači iz njih denar za sveče. Kmečki denar je pa fajmoštru vedno dober. Če bo šlo tako naprej, bodo cerkve prazne; star pregovor pravi: po farjih vera gor ali pa dol. Vera bo pešala, če se bodo fajmoštri bolj brigali za volitve kot za oltar. Šmarski se samo časih spozabi, tuhinjskemu pa kar ne da žilca miru, pri zadnjih občinskih volitvah je Tuhinjec pošteno opeharil, ker smo bili kmetje med sabo nesložni. Ljubše bi nam bilo, da bi še bolj pogosto težko obremenjen meril zelo široko in tako dolgo cesto od Šmartna v Tuhinjo, kakor pa da se tako strupeno zaletava v samostojne in poštene tuhinjske kmete.

o Notranjske novice o

n Iz Dol. Logatec. V sredo, dne 27. marca se vrše občinske volitve za občino Dol. Logatec. Klerikalna, ali bolje rečeno, Remčeva stranka, leta in prosjači že pol leta okrog volilcev, katerim se vsiljuje za župana veleum in bivši občinski sluga Jakob Slave vulgo Remc. — Nadejati se pa je, da je treznost naših logaških volilcev tolika, da se bodo otresli nadležneža, ki vsakomur spodjeda še tako mali grižljaj kruha. — **Iz službe so spodili** naši, od katoliške ljubezni goreči ljudski prijatelji, svojega cerkovnika in organista. Pa

zakaj? Samo radi tega, ker je prosil slavne Čuke, da naj bodo v nočnih urah nad njegovo spalnico vsaj malo bolj mirni, da bo njegova družina vsaj lahko spala. Drugi greh pa je ta, da se je drznil vzeti od prokletih liberalcev bero, katere mu lastni klerikalni prvaki niso hoteli dati. Ti uboga para delaj — stradaš — ako hočeš biti zveličana, samo da bo gospod župnik in vsega mogočni gospod Slave pri polni skledi. — **Grmel je na nas** gospod župnik v nedeljo s prižnice, kako da se upa ubogi trpin Skrotnik tožiti radi žaljenja časti uglednega klerikalnega Slavca, kateri je Skrotnika zmerjal s eiganom, raztrgancem in mu očital, da je svoje dni stradal. Res, človekoljubnost je to, kaj, gospod župnik, da se predbaciva poštenjaku, ki si je prislužil v potu svojega obraza svoj vsakdanji kruh in je ustvaril svojim otrokom potrebno eksistenco. Gospod župnik! Zakaj pa niste povedali, da je Slave prvi tožil Skrotnika radi umestnega očitka, da je spravil organista iz službe? Ni li Skrotnik tudi vaš faran? In če se upa samostojno misliti, naj bo radi tega kaznovan, medtem ko bi smel vaš apostol Slave zmerjati in intrigirati? Mogoče vam pa primanjkuje zmožnosti razlage svete cerkve — da vedno blatite in se vtikate v stvari, ki vas ne brigajo! Le malo bolj mirno in lepo krščansko, pa bomo veliko bolj držali na vas in vašo katoliško enako ljubezen. — **Volilec, v sredo, dne 27. marca vsi na volišče** in pokažite, možato, da ne marate Jakoba Slavca za župana, ker on tega ni zmožen in tudi še dolgo ne bo. — Ako storite vsi svojo dolžnost, da volite može, ki so po treznem premisleku izbrani — pa bomo v sredo lahko Slaveu zapeli: Še Slave nam županil ne bo!

n Iz Blok. V nedeljo, dne 17. marca je naš poslanec in župan očka Drobnič priredil nekak shod. Kakor vedno, je tudi na tem shodu jel udrihati po naprednjakih ter jih nazival z vsakovrstnimi priimki, kajti saj to je njegova katoliška izobrazba. Izbleknul je marsikatero tako neumno, da bi morali trditi, da se je gotovo navlekel pri županovem Janezu jeruša. Govoril je: »Najgrja na svetu je pijana baba, liberalni far in vojak pod dežnikom.« Res je grda pijana ženska, mogoče je imel očka mramor že tudi s tako kak kšeft. Vendar pa je grje videti vzor - moža v nedeljo po maši, ko se razkorači na sredi trga s popolnoma odpetimi hlačami, proti ljudstvu obrnjen, da vsakemu v oči pride, ko to vidi. Gotovo mora imeti ta mož kako vnetje ali oteklino, ko ne more biti brez svežega zraka v hlačah. Kakšna je ta bolezen? Pa menda ne taka, kakor takrat, ko je nekdo ravno tako napravljen za neko žensko v klet tekla, ko ga je bila s kislim zeljem ometala? Ker pri nas nekateri trdijo, da je kisl zelje za vsako vnetje, ali oteklino najboljšo zdravilo, in to popolnoma domače. Nadalje je govoril, da molimo za sovražnike in liberalce. K besedi se je

oglasil Petrušev Tonček z Rumarskega: »Jaz že ne bom molil!« Prav tako, Tonček! Raje se uči četrto božjo zapoved, da ne boš na katoliški podlagi svojega očeta iz hiše na gnoj metal, ker on si ni tega zaslužil. Nadaljeval je nekaj Pogan nekje iz Ljubljane, ter podučil našega vzor - poštenjaka Drobniča: Sedaj boš delil državno podporo. Pazi, da boš razdelil med vse, samo liberalcem nič ne daj. To je lep nauk za takega poštenjaka, kakor je že znani nam Drobnič. Gospodje iz Ljubljane, kakor sta Pegan in Zajec, kadar imata še priti na Bloke s tako lepimi nauki, kakor jih vidva znata, vam svetujemo, da ostanita raje doma in ako nimata denarja ali druge službe, pojdita raje v kako ljubljansko šnop-sarijo, magari na puf jeruš pit, bosta boljše naredila, kakor da bi po Blokah trape lovila, ker take govorinike dobimo lahko v vsakem brlogu, če pa ne, nam jih pa priženo eiganje na verižici in z rinko v nosu. Za danes zadosti, prihodnjič več.

n Na Premu smo ustanovili dne 10. marca podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Dasi je naš g. župnik lani še kazal naklonjenost družbi, je sedaj grmel dvakrat s prižnice proti udeležbi. Toda naši ljudje so pokazali, da znajo misliti z lastnimi možgani in ker vedno slišijo in bero o blagoslovljenem delovanju Ciril - Metodove družbe za vse Slovence, brez razlike strank, prišli so v ogromnem številu k zborovanju, ki je bilo v velikem salonu gosp. Groharja v Bitnjah. Posebno so nas navdušili za vztrajno delo dragi gostje, ki so prišli zastopati sosednje podružnice: **Košana, Št. Peter, Trnovo in Hirska Bistrica.** — Posebno iz zadnjih dveh krajev je prišlo skoraj vse narodno razumništvo. V imenu pripravljalnega odbora je otvoril zborovanje gosp. A. Fatur ter podelil besedo zastopniku glavne družbe potovalnemu učitelju gosp. A. Begu, ki je v celournem govoru razlagal o namenu in delovanju družbe. Poslušalci so navdušeno pritrjevali ter se je takoj zopet vpisalo več novih članov. Gosp. Frole iz Št. Petra je s svojimi pevci zapel narodno himno in več domačih popevk. V odbor so bili izvoljeni: Val. Repinc, predsednik; ga. Marija Faturjeva, podpredsednica; Jos. Grahorml, tajnik; Mih. Gustinčič (Kilovče), namestnik; Anton Fatur, blagajnik; ga. Lina Kutinova, blagajničarka. Odborniki: Al. Kirn (Čele), Fr. Kovachič (Smerje), Gregor Fatur (Kilovče), gđc. Viktorija Debevčeva (Prem). Namestniki: ga. Cilka Repinčeva, Rud. Mihačič (Čele), Jos. Repinc in Anton Čelhar (Prem). Sedaj je naša sveta narodna dolžnost, da podružnica vsestransko prospeva.

Razno

z Jajčna mrena na opeklinah. Mrena izpod jajčne lupine je že od davnej znana kot dobro sredstvo za utešenje bolečin pri opeklinah. Dr. Stallerju v Monut Sinai v Filipoplu se je posrečilo, da jo je z uspehom prenesel na rane, nastale vsled hudih opeklin, kjer se je prijela, porastla, kmalu nadomestila človeško kožo ter tako za- branila, da se niso napravile grde brazgotine.

*** Verska baznost.** Na Ruskem Poljskem je posebna verska sekta, po imenu marijaviti. Nekaj teh marijavitov je napravilo v Lodži še posebno versko skupino. Ta je zahtevala od svojega člana Kovalskega, da se mora pustiti od njih križati, češ, s tem doprinese dokaz za svetost te sekte, ko po križanju vstane od mrtvih, kot je vstal Kristus. Trideset žensk ga je obkolilo in zahtevalo od njega, da se mora dati križati. Kovalevski jim seve, »ni nič določnega« odgovoril. Med tem so pa začele sfanatizirane množice oblegati njegovo hišo in zahtevati križanje. Le pravočasno posredovanje policije je rešilo Kovalskega gotove smrti. Napadalec so zaprli. Mislamo, da spadajo bolj v blaznico. Mesto ječ naj ruska vlada preskrbi temu ljudstvu — šole.

*** Peš okrog sveta.** Kapitan H. M. Steaton iz Čikaga se je vrnil s svojega peš-pota okrog sveta v Filadelfijo. Trdi, da je prehodil 9. listopada 1908, ko je odšel iz Novega Jorka, peš vse dele sveta in doživel najrazličnejše zgode. Ko je potoval po Avstriji, je že skoro umiral od žeje. Rešil se je le na ta način, da je prerezal brzojavne žice. Delavci, katere so jih poslali popraviti, so ga našli in rešili smrti. Drugič je bil v največji nevarnosti v azijskem Rimu, v Lasi v Tibetu, kjer so ga tamošnji fanatik hoteli sežgati. Pa se je tudi izmazal, četudi hudo opečen.

*** Zrakoleť v službi zločincev.** Nedavno je pobegnil iz ječe na Nemškem nevarni zločinec krojač Devold. Ta beg je bil izvršen tako, da policija nikakor ni mogla priti do tega, na kak način jo je zločinec pobrisal. Pozneje so ga v Parizu vjeli in zaprli. Tu je zopet poskušal uiti, kar se mu to takrat ni posrečilo. Policija je prišla na to, kako je pobegnil na Nemškem. Po zraku s pomočjo zrakoleta. Pomagal mu je brat. Priletel je z zrakoletnim strojem k oknu, naložil brata in odfrčal. Tudi v Parizu sta hotela tako pobegniti, pa so jih ravno ob pravem času še dobili.

*** Sence 20 stoletja.** Iz Los Angelesa poročajo: Elisa Natikova je pred mladinskim sodiščem izpovedala pod prisego, da so jo lastni starši prodali neznanemu človeku. Ob enem je izjavila, da je v nekem ruskem delu mesta še 600 mladih deklet, katere se lahko kupi za povprečno ceno po

500 dolarjev. Njena izpoved je vzbudila seve veliko razburjenje in je bilo sodišču takoj na čeno stvar natančno preiskati.

z Zet alkohol. V silvestrovi noči se je v nek kavarni v Olomueu deželno-brambni sodčastnik Prokeš tako napil, da je bil divji. Morali so nazadnje poklicati patroljo, da ga je ukrotila. Ko se je čez noč streznil, se je drugi dan iz strahu pred kaznijo na okopih ustrelil.

LISTEK.

Grozovita novoletna noč 2 misijonarjev.

Lanske novoletne noči sta prestala dva moravska brata iz Hebrona na Labradoru, Matej Tichy in Luka Cane, grozovit dogodek v Horskem zalivu, ki se razteza v Baffinovo zemljo med Hooperovim in Katerovim rtičem. Na jesen je namreč vjela dolga severna noč, ki traja pol leta, oba »najsevernejša« kristjana na severnem delu Baffinove zemlje. Morala sta ostati med tamošnjimi Eskimovci, katere sta skušala spreobrniti na kristjansko vero. Tesno pred Novim letom sta se podala z ozemlja mednarodne opazovalnice (za vreme itd.) Kingue v Cumberlandskem zalivu proti Katerjevemu rtiču, da bi preživela božične praznike med neolikimi eskimovskimi družinami, ki so tam prezimovale. Potovala sta na nekaj saneh, katere so vlekli psi, v spremstvu štirih domačinov po mračni polarni noči, ko je solnce vsak dan pogledalo komaj nekaj hipov iznad obzorja. Zadnje dni se je vreme spremenilo: od Gronskega sem se je privarila po Baffinovem zalivu gosta megla. Na sv. Silvestra dan zapustita brata celino in poskusila priti čez ozki morski zaliv na Hooperovi rtič. Toda kot bi bila prinesla megla seboj iznenada dušljivo južnost, v ledu se začno kazati dolge, zelenkaste razpoke in od znotraj je bilo slišati temno pokanje, kot strele topov. Izletniki se torej vrnejo nazaj na celino, kjer narede Eskimovci snežene hiše. Bilo je v njih soparno, širil se je njih smradljivi duh po masti in kožah, katerega bi evropska pljuča ne prenesla. Tako jima mine dan in začne se bližati noč, ko se po celem svetu veselo praznuje nastop Novega leta. Brat Matej se je nekaj časa spominjal na svojo v Nainu zapuščeno rodbino, nekaj časa pa je molil. Tudi zanj je bil zrak neznošen, čeprav je bil navajen na zasmrjena podzemeljska eskimaška bivališča. Kar se mu zazdi, kot da padajo z otajanega ledenega stropa kaplje vedno bolj pogosto. Eua mu pade na ustnice, bila je slana. Začuden zbudi svoje tovariše, in ko stopijo ven, se prevale čeznje nov morski val. V zalivu je popokal led in čezenj so se gnali morski valovi, bičani od viharja, visoko gori po obrežju. Komaj se prestrašeni potniki umaknejo višje, odnesejo valovi njih

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

bivališče brez sledu. Na preplašena brata je napravila krasna slika razburjenega morja, ki je gnalo penaste valove po temi, tudi v tem trenutku veličasten vtisk. Čez nekaj časa se vihar nekoliko pomiri; na severnem nebu se pokaže kot zastor iz svetle tkanine krasna severna luč, v podolgastih žarkih. Čez nekaj časa se je zvi-la v oblake, podobne pegam, zopet nato poskočila, kot ognjen stolp, nato ugašala in ugašala, dokler ni izginila kot nalahen svit po nebu... Ob istem času so po celem svetu doneli zvonovi in oglašali rojstvo Novega leta 1911... Gori na daljnem severu je pa stalo šest mož, premočenih in pripravljenih ob vse, i ob potna sredstva i ob zaloge hranil, oči v oči grozni, neizogibni smrti od mraza in lakote... Dva mese-ca je trajalo, predno sta se vrnili oba bra-ta v Hebron, in Matej k svoji rodbini v Nain. Usodne, novoletne noči su je rešil le čisti slučaj, da je prenočevalo takrat pri Hooperjevem rtiču nekaj eskimovskih družin, ki so sprejele potnike v svojo sre-do. Toda ona noč pod globokim, črnim se-vernim nebom, je bila gotovo ena najstraš-nejših in najtežjih, kar so jih misijonarji kdaj doživeli. Vsaj tako pišeta v listu, ki iz-haja v Quebecu v Ameriki.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 16. marca 1912.

Gradec: 28, 45, 16, 11, 82.

Dunaj: 68, 49, 28, 61, 51.

Dvignjene v sredo, dne 20. marca 1912.

Brno: 68, 41, 29, 56, 10

Kako se imenuje? ---

najboljši pridatek za kavo;
,Pravi: Franck:'

IV s kavnim mlinčkom iz za-
... grebške tovarne. ...

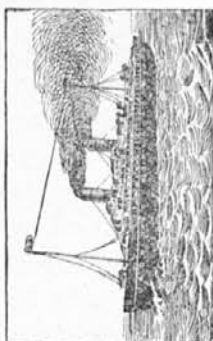
Poskus dokaže resnico zgoraj
navedenega in vsakogar prepriča
o vrlinah tega pridatka, ki se
kažejo v slasti, moči, barvi, iz-
bornem okusu in nizki ceni.

SAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske dru-
žbe, Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse
razrede franc. linije dobiš le pri
ED. ŠMARD

oblastveno potrjena pisarna
Ljubljana, Dunajska cesta 18
nasproti gostilne „pri Figovcu“.
Vozni listek za Ameriko in
nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov
po vseh železnicah, prirejanje zabavnih viakov.
— Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno. —

Valični mlin v Domžalah

I. BONČAR, Ljubljana

prilagojena pšenično moko vseh vrst najboljše
kakovosti, nadalje otrobe, koruzno moko, kašo,
lešprenj in sploh vse druge mletvske pridelke.

Zaloga in prodaja na drobno in debelo
v Ljubljani, Poljanska cesta 19.
Telefon interurb. št. 129.
Zastopstvo in zaloge v Gorici, Trstu in v Višnji gori.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ II. „ . . .	1	60	1	80
1 „ „ „ III. „ . . .	0	—	1	70
1 „ telečjega mesa . . .	1	60	1	90
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	40
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	92	2	20
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	50	1	60
1 „ jagnjetovega mesa . . .	0	—	0	—
1 „ kozličevega mesa . . .	2	—	2	20
1 kg masla . . .	2	60	2	65
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	50
1 „ masti prašičje . . .	2	12	2	16
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	90	2	—
1 „ surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	—	2	10
1 jajce . . .	—	5	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posneciga . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	0	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	27	3	60
1 piščanec . . .	1	70	1	90
1 golob . . .	—	50	—	54
1 raca . . .	2	50	2	70
1 gos . . .	6	—	6	50
1 kapun . . .	4	—	4	20
1 puran . . .	6	50	7	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	37	—	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	36	70	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	36	40	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	35	80	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	34	00	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	34	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	33	40	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	30	50	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	20	40	—	—
100 „ koruzne moke . . .	27	50	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	34	—	—	—
1 l fižola . . .	—	26	—	40
1 „ graha . . .	—	30	—	44
1 „ leče . . .	—	32	—	38
1 „ kaše . . .	—	24	—	26
1 „ ričeta . . .	—	22	—	24
100 kg pšenice . . .	23	50	—	—
100 „ rži . . .	21	50	—	—
100 „ ječmena . . .	20	—	—	—
100 „ ovsa . . .	22	—	—	—
100 „ ajde . . .	22	—	—	—
100 „ prosa belega . . .	19	00	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	20	80	—	—
100 „ činkvantina . . .	22	—	—	—
100 „ krompirja . . .	9	—	9	50

Lesni trg

Cena trdemu lesu 9:50 do 10 K.
Cena mehkeemu les 7:50 do 8 K.

Trg za seno slamo, in staljo

Na trgu je bilo

voz sena . . .

„ slame . . .

„ stelje . . .

„ detelja . . .

Priporočamo našim Kolinsko cikorijo
* * * gospodinjam * * * iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2., lastna hiša.

Obreduje vloge na knjižico s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svojo polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsa tuja denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.